

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/59/2023
Identifikačné číslo spisu:	1317217694
Dátum vydania rozhodnutia:	29.01.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Valentová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1317217694.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne DPS financial consulting, s. r. o., Trnava, Tamaškovičova 17/2742, IČO: 46713930, zastúpeného PETKOV & Co s. r. o., Bratislava, Šoltésovej 14, IČO: 50430742, proti žalovaným 1/ Ing. L. F., narodenému XX. U. XXXX, V., O. XXXXX/XX, 2/ JUDr. Y. F., narodenej XX. Y. XXXX, V., O. XXXXX/XX, obaja zastúpení Advokátskou kanceláriou LUKAJKA & PARTNERS s. r. o., Trenčín, Jesenského 7713/12, IČO: 52471420, o zaplatenie 312.939,17 eura s prísł. a o určenie, že nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B3-24Csp/84/2017 (pôvodne na Okresnom súde Bratislava III), o dovolaní žalovaných proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 28. septembra 2022 sp. zn. 7CoCsp/13/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 23. apríla 2019 č. k. 24Csp/84/2017-194 uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu vo výške 312.939,17 eura, úroky za obdobie do 18. 10. 2017 vo výške 12.610,19 eura, úroky z omeškania za obdobie do 18. 10. 2017 vo výške 23.865,15 eura, poplatky vo výške 291,15 eura a úroky z omeškania vo výške 3 % ročne zo sumy 312.939,17 eura od 19. 10. 2017 do zaplatenia, to všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku, pričom plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného (výrok I.), vo zvyšku úroku žalobu o zaplatenie zamietol (výrok II.), žalobu o určenie zamietol (výrok III.). O trovách konania rozhodol tak, že žalobcovi voči žalovaným priznal nárok na 90 %-tnú náhradu trov konania (výrok IV.) a V. výrokom zrušil neodkladné opatrenie nariadené uznesením tunajšieho súdu zo dňa 06. 03. 2018 č. k. 21C/20/2018-59.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 28. septembra 2022 sp. zn. 7CoCsp/13/2020 odvolacie konanie o odvolaní žalobcu proti vyhovujúcemu výroku rozhodnutia súdu

prvej inštancie zastavil (výrok I.), rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým bolo žalobe vyhovie v časti uloženia povinnosti žalovaným 1/ a 2/ zaplatiť žalobcovi istinu vo výške 312.939,17 eura, úroky z omeškania za obdobie do 18. 10. 2017 vo výške 23.865,15 eura a úroky z omeškania vo výške 3 % ročne zo sumy 312.939,17 eura od 19. 10. 2017 do zaplata, to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku, s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného, potvrdil (výrok II.), rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým bolo žalobe vyhovie v časti uloženia povinnosti žalovanému 1/ a žalovanej 2/ zaplatiť žalobcovi úroky za obdobie do 18. 10. 2017 vo výške 12.610,19 eura, zmenil tak, že žalovaný 1/ a žalovaná 2/ sú povinní zaplatiť žalobcovi úroky vo výške 12.610,19 eura, to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného (výrok III.), rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým bolo žalobe vyhovie v časti uloženia povinnosti žalovaných zaplatiť žalobcovi poplatky vo výške 291,15 eura zmenil tak, že žalobu žalobcu v časti o zaplata poplatkov vo výške 291,15 eura zamietol (výrok IV.), rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým vo zvyšku úroku žalobu o zaplata zamietol zmenil tak, že žalovaný 1/ a žalovaná 2/ sú povinní zaplatiť žalobcovi úrok vo výške 3,79 % ročne zo sumy 312.939,17 eura od 24. 03. 2015 do 03. 06. 2016 a úrok vo výške 2,79 % ročne zo sumy 312.939,17 eura od 04. 06. 2016 do zaplata istiny, najneskôr do 03. 06. 2040, to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku, s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného (výrok V.), rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým súd žalobu o určenie zamietol a ktorým zrušil neodkladné opatrenie, potvrdil (výrok VI.). O trovách konania rozhodol tak, že žalobca má nárok na plnú náhradu trov konania (VII.).

2.1. Počas odvolacieho konania, odvolací súd uznesením zo dňa 31. 07. 2020 sp. zn. 7CoCsp/13/2020 pripustil, aby z konania na strane žalobcu vystúpil OTP banka Slovensko, a.s. a na jeho miesto vstúpil ako žalobca DPS financial consulting, s. r. o.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali žalovaní 1/ a 2/ (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzovali z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) a písm. b) CSP. Dovolatelia žiadali, aby dovolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolatelia zároveň podali návrh na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia a rozhodnutia súdu prvej inštancie.

4. Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu žiadala, aby dovolací súd odmietol dovolanie žalovaných 1/ a 2/ ako podané oneskorene a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd uznesením z 28. júna 2023 sp. zn. 7Cdo/59/2023 odložil vykonateľnosť rozsudku Okresného súdu Bratislava III z 23. apríla 2019 č. k. 24Csp/84/2017-194 a rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 28. septembra 2022 sp. zn. 7CoCsp/13/2020 do právoplatnosti rozhodnutia o dovolaní žalovaných.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej „CSP“) po zistení, že dovolanie podala strana, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), skúmal najskôr, či dovolanie bolo podané v zákonom určenej lehote, pričom dospel k záveru, že dovolanie bolo podané oneskorene a je ho potrebné odmietnuť.

7. Podľa § 427 ods. 1 CSP dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

8. Podľa § 121 ods. 3, 4 a 5 CSP lehoty určené podľa týždňov, mesiacov alebo rokov sa končia uplynutím toho dňa, ktorý sa svojím označením zhoduje s dňom, keď nastala skutočnosť určujúca začiatok lehoty; ak ho v mesiaci niet, posledným dňom mesiaca. Ak koniec lehoty pripadne na sobotu alebo deň pracovného pokoja, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň. Lehota je

zachovaná, ak sa v posledný deň lehoty urobí úkon na súde alebo sa podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť; to platí aj vtedy, ak je podanie urobené elektronickými prostriedkami doručené súdu mimo pracovného času.

9. Podľa ustanovenia § 106 ods. 1 písm. a) CSP, ak nejde o doručovanie do elektronickej schránky podľa osobitného predpisu, o doručovanie v osobitných prípadoch podľa § 107 ods. 2 a adresát neuviedol inú adresu na doručovanie, doručuje súd písomnosti fyzickej osobe na adresu evidovanú v registri obyvateľov Slovenskej republiky alebo adresu miesta pobytu cudzinca na území Slovenskej republiky podľa druhu pobytu cudzinca.

9.1. Podľa ustanovenia § 111 ods. 3 písm. a) CSP, ak nemožno doručiť písomnosť na adresu podľa § 106, písomnosť sa považuje dňom vrátenia nedoručenej zásielky súdu za doručenú, a to aj vtedy, ak sa adresát o tom nedozvie.

10. S účinnosťou od 01. júla 2016 došlo k významnej zmene v doručovaní súdnych písomností fyzickým osobám, a to najmä v nadväznosti na možnosť uplatnenia fikcie doručenia s cieľom spružniť a zrýchliť sporové konanie a vylúčiť prípadné špekulatívne konanie jednotlivých osôb pri následnej argumentácii o nesplnení podmienok pre uplatnenie fikcie doručenia, keď zákonodarcu upustil od podmienky, že adresát písomnosti sa musí v mieste doručenia zdržiavať. V súčasnosti pre uplatnenie fikcie doručenia postačuje, ak sa vráti súdu nedoručená zásielka z adresy, ktorú má strana sporu - fyzická osoba evidovaná v registri obyvateľov Slovenskej republiky ako adresu trvalého (prípadne prechodného pobytu), ak strana neuviedla súdu inú adresu, na ktorej jej majú byť doručované písomnosti.

10.1. Uvedené znamená, že samotná strana sporu znáša zodpovednosť za to, či sa jej úradná písomnosť doručí, alebo nie, s čím sú následne spojené ďalšie dôsledky (použitím fikcie doručenia), že sa o prebiehajúcom spore nedozvie, resp. sa o ňom dozvie až v štádiu exekučného konania, a stratí tak možnosť vyjadriť sa v konaní a ovplyvniť tak možný výsledok sporu. Preto je na zodpovednosti fyzickej osoby, či zmenu svojho pobytu oznámi príslušným orgánom - aby mohla byť vyznačená v registri obyvateľov Slovenskej republiky - alebo nie, kedy sa však sama svojim nedbalým (prípadne nezodpovedným) konaním vystaví možným negatívnym dôsledkom, ktoré sú s tým spojené. Tu nachádza svoje vyjadrenie aj zásada právo patrí bdelým („vigilantibus iura scripta sunt”). O to prísnejšie treba na predmetnú zásadu aj na zodpovednosť strany sporu prihliadať v tých prípadoch, kedy strana zmení adresu svojho bydliska počas prebiehajúceho sporu, o ktorom má vedomosť, avšak zmenu bydliska neoznámí orgánu, ktorý vedie register obyvateľov Slovenskej republiky, a ani konajúcemu súdu.

10.2. Rovnako tak sa nemôže strana, ktorej bola písomnosť doručená použitím fikcie doručenia v súlade so zákonom, dovolávať, že o podmienkach doručovania a následkoch neprevzatia písomnosti nevedela. Tu nachádza vyjadrenie ďalšia právna zásada, a to zásada „ignorantia iuris non excusat”, ktorej normatívne vyjadrenie je obsiahnuté predovšetkým v ustanovení § 15 zákona č. 400/2015 Z. z. V tejto súvislosti poukazuje dovolací súd aj na znenie čl. 11 ods. 2 Základných princípov Civilného sporového poriadku, v zmysle ktorého sa predpokladá, že každá fyzická osoba konajúca ako strana sporu alebo za stranu sporu má rozumové schopnosti na úrovni priemerne spôsobilej osoby schopnej vnímať a posúdiť v styku so súdom zmysel a účel konania, ako i jazykové vyjadrenie právnych noriem obsiahnutých v tomto zákone.

10.3. Predmetné závery vyplývajú aj z odbornej literatúry, v ktorej je prezentovaný názor, že adresy uvedené v § 106 CSP je nevyhnutné vnímať ako tzv. povinné doručovacie adresy. Súd bude povinný preveriť skutočný trvalý pobyt žalovaného ako fyzickej osoby a písomnosti v súlade s § 106 doručovať na toto miesto. Na tieto povinné doručovacie adresy je možné doručiť písomnosti prostredníctvom fikcie doručenia. Prísnosť fikcie doručenia vyjadruje zodpovednosť strany za účinky doručenia. Za danej konštrukcie sa vychádza zo zásady, že pokiaľ strana včas neoznámí súdu skutočnosť, ktoré majú význam pre doručovanie písomností, a napríklad sa odsťahuje, bude mu na základe zákonnej fikcie doručované na doručovaciu adresu, ktorú má uvedenú v konkrétnom verejnom registri. Týmto sa výrazným spôsobom zvyšuje efektívnosť pri doručovaní súdnych písomností (Kotrecová, A., In: Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. C. H. Beck: Praha, 2016, s. 389).

10.4. Vo vzťahu k uplatneniu fikcie doručenia zastáva odborná literatúra názor, že fikcia doručenia nastupuje v prípade, ak fyzická osoba, ktorej bola doručená písomnosť, túto neprevzala. V tomto prípade je zrejmé, že k skutočnému doručeniu nedošlo, avšak pre účely príslušného konania sa doručenie finguje. Adresát zásielky, ale ani nikto iný, nie je oprávnený dovoľávať sa toho, že zásielka nebola doručená, lebo právna fikcia je silnejšia ako skutočnosť. Podľa ustanovenia § 111 ods. 3 platí, že v prípade, ak písomnosť nemožno doručiť na adresu uvedenú v § 106, písomnosť sa považuje dňom vrátenia zásielky súdu za doručenú, a to aj vtedy, ak sa adresát o tom nedozvedel. Civilný sporový poriadok teda vôbec nereflektuje na skutočnosť, či sa adresát v mieste doručenia zdržiaval, alebo nie. Namiesto toho vychádza z presvedčenia, že pre doručenie nemôže a nesmie byť významné, kde sa adresát skutočne zdržuje, a nastoľuje sa zásada, že každý adresát je zodpovedný za evidovanú adresu v príslušnom registri, ako aj za ochranu vlastných záujmov, a že je preto povinný si zabezpečiť prijímanie písomností na evidovanej adrese bez ohľadu na to, na akej adrese sa skutočne zdržuje (Gešková, K., In: Števíček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. C. H. Beck: Praha, 2016, s. 412).

11. Dovolací súd uvádza, že žalovaní 1/ a 2/ boli v rozhodnutí odvolacieho súdu riadne v zmysle § 393 ods. 1 CSP poučení o prípustnosti dovolania, lehote na podanie dovolania, o náležitostiach dovolania a povinnom zastúpení advokátom v dovolacom konaní. V preskúmvanej veci je z obsahu súdneho spisu zrejmé, že dovolaním napadnuté rozhodnutie, t. j. rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 28. septembra 2022 sp. zn. 7CoCsp/13/2020 bol žalovanému 1/ doručený 14. novembra 2022 (č. l. 419 spisu) a žalovanej 2/ bol doručený na adresu trvalého pobytu 11. decembra 2022 kedy sa zásielka vrátila súdu z dôvodu neprevzatia v odbernej lehote, na základe fikcie doručenia v zmysle § 111 ods. 3 písm. a/ CSP (č. l. 430 spisu). Vzhľadom k tomu, že v danom prípade nebolo vydané opravné uznesenie a neprípadá do úvahy použitie ustanovenia § 427 ods. 1 (veta druhá) CSP, pripadol koniec dvojmesačnej lehoty na podanie dovolania počítanej od doručenia napadnutého rozhodnutia žalovanému 1/ na pondelok 16. januára 2023 (keďže 14. január 2023, ktorý sa zhoduje s doručením napadnutého rozhodnutia, bol riadnym pracovným dňom) a žalovanej 2/ na pondelok 13. februára 2023 (keďže 11. február 2023, ktorý sa zhoduje s doručením napadnutého rozsudku, taktiež bol riadnym pracovným dňom). Dovolatelia doručili dovolanie prostredníctvom svojho právneho zástupcu súdu prvej inštancie do dátovej schránky elektronicky s autorizáciou podľa osobitného predpisu 12. marca 2023 (č. l. 454 spisu), teda zjavne po uplynutí zákonom stanovenej dvojmesačnej lehoty.

12. Dovolací súd sa zaoberal okolnosťou o doručení rozsudku odvolacieho súdu žalovanej 2/ dňa 12. januára 2023 kedy sa žalovaná 2/ dostavila do informačného centra prvoinštančného súdu (č. l. 433), ktorému predchádzalo oznámenie žalovanej 2/ podateľne tohto súdu, že rozsudok vzhľadom na karanténu si nemohla vyzdvihnúť. Uvedenú okolnosť žalovaná 2/ preukázala potvrdením o dočasnej pracovnej neschopnosti zo 07. decembra 2022, z ktorého vyplýva neschopnosť práce od 07. decembra 2022 do 15. januára 2023 pre karanténne opatrenie/izolácia. Z informácie o doručovaní rozsudku žalovanej 2/ na adresu trvalého pobytu (č. l. 430) vyplýva, že zásielka bola uložená 21. novembra 2022, dátum doručenia/zistenia dôvodu nedoručenia: 09. decembra 2022, správa nebola listinne doručená z dôvodu, že adresát si zásielku neprevzal v odbernej lehote, informácia o doručovaní prijatá súdom: 11. decembra 2022. Z uvedeného vyplýva, že karanténa žalovanej 2/ začala 07. decembra 2022, zásielka bola uložená 21. novembra 2022, z čoho možno vyvodíť, že žalovaná 2/ mala časový priestor 16 dní počas ktorých mala možnosť zásielku prevziať. Dovolací súd nezohľadnil okolnosť karantény, síce preukázanej od 07. decembra 2022 do 15. januára 2023, ako dôvod brániaci prevziať zásielku uloženú od 21. novembra 2022 za situácie, že počas tejto karantény sa žalovaná 2/ dostavila 12. januára 2023 do informačného centra za účelom prevzatia rozsudku. Tvrdenie žalovanej o dôvodoch neprevzatia zásielky dovolací súd vyhodnotil ako účelové, a preto doručenie rozsudku 12. januára 2023 nemohlo byť považované za účinné.

13. Významná je aj tá skutočnosť, že na dovolateľku 2/ ako osobu s ukončeným vysokoškolským vzdelaním v odbore právo treba mať prísnejšie nároky, keď práve od vysokoškolsky vzdelanej osoby možno v zvýšenej miere oprávnene očakávať, že bude zodpovedne pristupovať k svojim povinnostiam. Rovnako tak si musela byť ako vysokoškolsky vzdelaná osoba v odbore právo vedomá následkov, ktoré

môžu právne predpisy spájať s jeho ľahkovážnym resp. nezodpovedným prístupom k jej povinnostiam pri preberaní zásielky, keď si zásielku neprevzala v odbernej lehote. To, že rozsudok odvolacieho súdu nadobudol právoplatnosť v dôsledku jeho doručenia žalovanej 2/ prostredníctvom fikcie doručenia v súlade s ustanovením § 111 ods. 3 CSP, môže ísť na ťarchu výlučne žalovanej 2/. Tu ako poznámku dovolací súd uvádza, že základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy všeobecný súd nemôže porušiť, ak koná vo veci v súlade s procesno-právnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní (II. ÚS 122/05, III. ÚS 591/2013).

14. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovaných 1/ a 2/ podľa § 447 písm. a) CSP odmietol ako oneskorene podané. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia.

15. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

16. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.